

POLICY BRIEF 2024:6

Näkökulmia ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja poliittisen päätöksenteon tueksi.

Tämä julkaisu on toteutettu osana valtioneuvoston vuoden 2022 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa. Julkaisun sisällöstä vastaavat tiedon tuottajat, eikä tekstisisältö välttämättä edusta valtioneuvoston näkemystä.

Turvallisuuden käsitteistö kaipaa avointa mieltä ja jatkuvaa kehittämistä

Ville-Pekka Niskanen, projektitutkija, Vaasan yliopisto
Kari Laitinen, erikoistutkija, Poliisiammattikorkeakoulu

Siviilivalmius yhdessä -hankkeen (2022–2023) parissa on tarkasteltu erityisesti siviilivalmiuskäsitettä ja sen käyttöä Suomessa, mutta käsitteen tarkastelu tuo oppeja myös muun turvallisuuteen liittyvän käsitteistön jatkokehittämiseksi ja pohdinnalle. Tässä artikkelissa pohditaan kokonaisturvallisuuden mallin, kansallisen turvallisuuden käsitteen sekä yleisemmin turvallisuuden käsitteistön määrittelytyötä hankkeen tulosten valossa. Yhteiskunnan turvallisuuteen liittyvän toiminnan kehittäminen vaatii myös käsitteistön aktiivista kehittämistyötä. Lopuksi esitetään viisi kysymystä turvallisuuskäsitteistön jatkokehittämistä varten.

Siviilivalmiuden tarkastelu tuo esiin laajempia turvallisuuden käsitteistöön liittyviä kysymyksiä

Siviilivalmius yhdessä -hankkeessa on selvitetty siviilivalmiuskäsitteelle annettuja merkityksiä kotimaisessa kontekstissa sekä kansainvälisesti. Lisäksi hankkeessa on luotu katsausta siihen, minkälaista toimintaa siviilivalmiudeksi kutsuttu toiminta on tai voisi olla.

Hankkeen edetessä kävi selväksi, että pelkkä siviilivalmiuskäsitteen tarkastelu muista turvallisuusalan käsitteistä erillään ei riitä, vaan myös muita turvallisuuteen liittyviä käsitteitä ja niiden ymmärryksistä kumpuavia käsitteellisiä rajoja on huomioitava kokonaisuutta pohdittaessa.

Tässä Policy Brief -artikkelissa tarkastelemme siviilivalmiuden käsitettä suhteessa kahteen laaja-alaiseen ja merkittävään turvallisuusalan käsitteeseen: *kokonaisturvallisuuteen* ja *kansalliseen turvallisuuteen*. Kokonaisturvallisuus valikoityi tarkasteluun, koska kyseessä on Suomessa laajasti hyväksytty, yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan elimellisesti sisältyvä käsite. Kansallinen turvallisuus on puolestaan kansainvälisestikin laajasti käytetty termi ja vakiintunut viime vuosina myös suomalaiseen turvallisuuskeskusteluun¹. Käsittelemme myös turvallisuuskäsitteistön määrittelyä, erityisesti osana Kokonaisturvallisuuden käsitteistöä. Lopuksi esitämme muutamia kysymyksiä tulevaa turvallisuuskäsitteistön tarkastelua ja jatkokehittämistä varten.

¹ Ks. Kuukasjärvi (2023).

Miten tutkittiin?

Siviilivalmius yhdessä -hankkeen aikana haastateltiin 29 asiantuntijaa ja järjestettiin kolme työpajaa sekä yksi kysely varautumiseen ja valmiuteen liittyvien asioiden parissa työskenteleville. Vaikka näissä kaikissa käsiteltiin ensisijaisesti siviilivalmiuskäsitettä sekä siviilivalmiutta toimintana, sivuttiin useissa haastatteluissa, työpajoissa ja kyselyvastauksissa myös turvallisuuskäsitteistöä laajemmalla tavalla.

Käsitteistön määrittely on tärkeää, mutta toissijaista suhteessa toimintaan

Hankkeessa toteutetuissa haastatteluissa keskusteltiin sekä käsitteistön merkityksestä ja tärkeästä roolista – mutta myös käsitteistön toissijaisuudesta käytännön varautumis- ja valmiustoiminnassa.

Haastatteluissa huomioitiin esimerkiksi, että EU-tasolla käytetyllä käsitteistöllä voi olla hyvin merkittävä asema sen määrittelyssä, mihin ”valmisteluputkeen”, eli minkä ministeriön alaisuuteen asia päättyy sen kansallisessa käsittelyssä. Monet haastateltavista pitivät käsitteiden määritelmien puutteita ja epäselvyyttä myös työtä hankaloittavana tekijänä, kun eri toimijat voivat ymmärtää käsitteitä eri tavoin, tai mikäli käsitteiden suomenkieliset käännökset eivät täysin vastaa niiden muunkielisiä versioita. Esimerkiksi EU:n pelastuspalvelumekanismien suomenkielinen versio ei vastaa täysin sen englanninkielistä *Civil Protection Mechanism* -käsitettä. Tämä pätee usein myös muuhun englanninkieliseen ja muunkieliseen käsitteistöön yleisemmin. Niin ikään lainsäädännölliseltä kannalta käsitteistön selkeyttä pidettiin tärkeänä. Niin haastatteluissa, työpajoissa kuin työpajoissa viitattiin ajoittain siihen, että siviilivalmiutta ei ole määriteltä Kokonaisturvallisuuden sanastossa (2017)² ja että näin tulisi tehdä tulevaisuudessa.

Toisaalta osassa kommentteista nähtiin, että käsitteistö ei tule käytännön toiminnan ja turvallisuuden tositalanteiden tielle: arjen työkeskusteluissa voidaan käyttää käsitteistöä vapaamuotoisemmin, ja tätä tapahtuu erityisesti yleistajuisemmassa poliittisessä keskustelussa. Lisäksi eräässä haastatteluissa muistutettiin siitä, kuinka käytännön toiminta ratkaisee käsitteistön sijasta.

² Sanastokeskus TSK ry. (2017).

Kokonaisturvallisuus: laajasti käytetty ja pidetty, muttei täydellinen

Hankkeen aikana käydyissä keskusteluissa yksi useimmin esiin nousseista turvallisuuskäsitteistä oli *kokonaisturvallisuus*, johtuen todennäköisesti sen merkittävästä asemasta yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa³ määriteltynä konseptina ja yhteistyömallina, jonka kautta yhteiskunnan varautumista pyritään järjestämään.

Monet osallistujista viittasivat siihen, että siviilivalmiuskäsitteelle ei olisi juurikaan tarvetta, koska kokonaisturvallisuuden malli ja käsite on jo olemassa ja määritelty. Siviilivalmius käsitteenä olisi puolestaan uusi tulokas, jolle ei löydy perinnettä, tuntemusta tai määritelmiä. Lisäksi siviilivalmiuden käsitteen nähtiin tuovan keskusteluun siviilisotilaserottelua, jota kokonaisturvallisuuden käsitteessä ei ole. Kokonaisturvallisuuden edustamaa kokonaisvaltaista ajattelua pidettiin näissä kommentteissa parempana. Toisaalta on paikallaan todeta, että myös kokonaisturvallisuus sanana on esimerkiksi turvallisuustutkimuksen sekä hallinnon kontekstissa varsin nuori termi. Sinänsä suomalainen tapa toimia yhdessä – mihin kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli viittaa – omaa sen sijaan pitkät perinteet⁴.

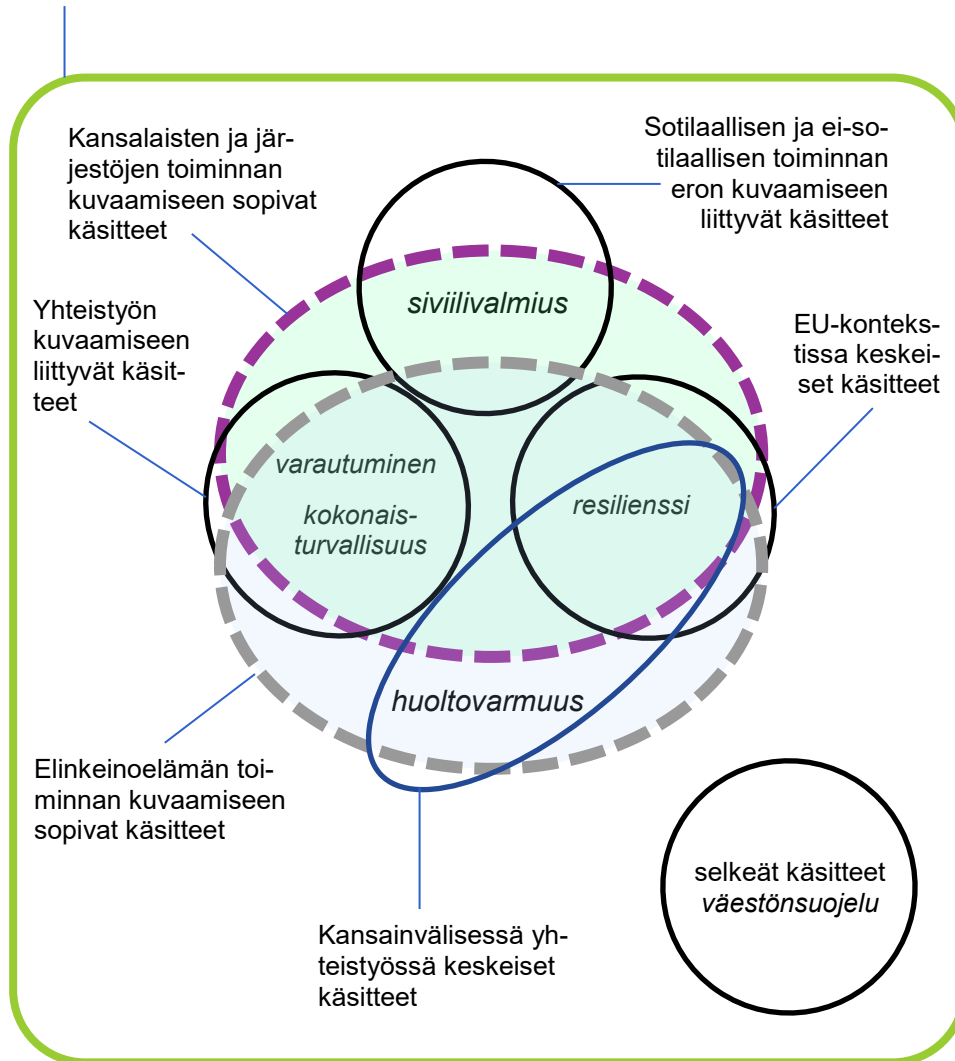
Toisaalta osa osallistujista näki kokonaisturvallisuuskäsitteen olevan joissakin tapauksissa hieman epäselvä tai abstrakti. Tällöin muista käsitteistä nähtiin olevan apua kokonaisturvallisuuteen liittyvien asioiden niputtamiselle ja tarkentamiselle.

Kokonaisturvallisuuden käsitteestä kysyttiin suoraan kyselyn osiossa, jossa vastaajia pyydettiin arvioimaan eri väitteiden soveltuvuutta kuvaamaan eräitä valittuja turvallisuuden käsitteitä. Kyselyn tulosten perusteella kokonaisturvallisuus näyttäytyy laaja-alaisena käsitteenä, jota voidaan käyttää niin eri toimijoiden tekemän turvallisuustyön yhteydessä kuin myös turvallisuuteen liittyvän yhteistyön kuvaamiseen. Kyselyn tulokset eri käsitteiden täyttämien tehtävien osalta on raportoitu kuviossa 1.

³ VNPP (2.11.2017).

⁴ Ingman (1925).

Suomalaisen varautumisjärjestelmän JA julkisten toimijoiden toiminnan kuvaamiseen liittyvät käsitteet

Kuvio 1. Käsittekartta varautumisen, kokonaisturvallisuuden, siviilivalmiuden, huoltovarmuuden, ja väestönsuojelun käsitteistä pohjautuen vastaajien näkemyksiin suhteessa esitettyihin väitteisiin. Käsitteen on tulkittu kuuluvan teemaryhmään, mikäli 50 % tai useampi vastaajista on nähnyt ryhmään sisältyvän väitteen sopivan käsitteen kuvaamiseen. (Kuvan lähde: Niskanen ym., 2024).

Onkin totta, että kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli ja siihen sisältyvät tavat osallistua kokonaisturvallisuuden tuottamiseen ovat moninaiset. Turvallisuus ei ole vain perinteisten turvallisuuden alan ministeriöiden vastuulla, vaan kokonaisturvallisuuden mallin mukaan kaikki hallinnonalat ja kansalaisjärjestöt sekä elinkeinoelämä ovat turvallisuudessa ja sen tuottamisessa mukana.

Vahvojen instituutioiden perusluonteeseen ei kuitenkaan aina automaattisesti kuulu yhteistyö, eikä yhteistyön varsinkaan koeta kuuluvan toimijakohtaisten vastuiden ydin-tehtäviin. Se näkyy esimerkiksi ministeriöiden säädösvalmistelussa, joka on usein to-dettu hyvin siiloutuneeksi ja ministeriökeskeiseksi.⁵

Viime vuosien kuluessa kokonaisturvallisuudesta on tullut Suomessa turvallinen sana, johon vedotaan usein uhkakuvien tai varautumiseen liittyvien toimien yhteydessä. Tässä hankkeessa toteutetuissa haastatteluissa ja työpajoissa tämä esittäytyi usein siten, että kokonaisturvallisuuden malliin vedottiin hyvänä kokonaisuutena, jota siviili-valmiuden kaltaiset uudet käsitteet sekoittavat. Vetoaminen on sinänsä perusteltua, koska suomalainen varautumisjärjestelmä on moneen muuhun maahan verrattuna hy-vällä tasolla. Toisaalta erilaiset kriisit ovat osoittaneet, että kehittämistarpeita on näh-tävissä – eikä uusien käsitteiden saapumista voida estää turvallisuustyön kansainvä-lystyessä. Voikin olla tarpeen pohtia, missä määrin on perusteltua pidättäytyä laajasti hyväksytyissä ”kotimaisissa” malleissa, ja miltä osin kansainväliset vaikutteet voivat viedä myös suomalaista ajattelua eteenpäin.

Oma haasteensa on kokonaisturvallisuuden käsitteen liittyminen jo lähtökohtaisesti hierarkkiseen ja siiloutuneeseen hallintorakenteeseen. Useissa eri yhteyksissä ja arvi-oissa on tullut esiin, kuinka nykyiset hallintorakenteet eivät parhaalla tavalla vastaa nykyistä turvallisuusympäristöämme ja siitä esiin nousevia uhkakuvia.⁶

Kansallinen turvallisuuden käsite jäi hankkeessa varjoon

Kansallinen turvallisuus (*national security*) on monisyinen käsite ja laaja käsitekoko-naisuus⁷. Kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvat uhkat pahimmillaan haastavat val-tion ja kansakunnan olemassaolon. Kansallinen turvallisuus on laajasti eri valtioissa käytössä oleva käsite. Se on aikaan ja paikkaan sidottu, alati muuttuva ja täsmentyvä käsite.⁸ Kansallisen turvallisuuden olemisen luonne on jatkuvassa tulemisen tilassa. Se tarkoittaa, että siihen liittyvät ilmiöt eivät ole pysyviä, vaan ne muokkaantuvat jat-

⁵ Ks. esim. Luukka (2020); Oikeusministeriö (2019).

⁶ Laitinen & Kuukasjärvi (2023); Laitinen & Huhtinen (2021); Uusikylä ym. (2021).

⁷ Käsitteen historia on sijoitettavissa Yhdysvaltoihin toista maailmansotaa edeltäneeseen aikaan ja erityisesti kylmän sodan alkuun. Ks. Snow (2017); Reveron ym. (2018).

⁸ Laitinen (1999, s. 95–125); Laitinen & Huhtinen (2021, s. 7–18).

kuvasti yhdistellen vanhaa ja uutta. Kansallinen turvallisuus kuljettaa mukanaan men-nyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta sekoittaen niitä keskenään⁹. Kansallisessa turvalli-suudessa on kysymys myös poliittisesta tahdosta ja kansallisesta identiteetistä.¹⁰

”Kansallisen turvallisuuden takaaminen on yksi oikeus-järjestyksemme tunnustamista tavoitteista. Kansallinen turvallisuus sisältää valtion ulko- ja turvallisuuspoli-tiikkaan ja siten ulkoiseen ja sotilaalliseen turvallisuuteen sekä sisäiseen yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät ulottuvuudet.” (Pöysti, 2019).¹¹

Lisääntyneen vastakkainasettelun ja vakavien kansainvälisten kriisien myötä vakavoitunut toimintaympäristö on kylmän sodan tapaan korostanut yksittäisten valtioiden kansallista turvallisuutta. Kansallinen turvallisuus nousi poliittisen keskusteluun vahvasti äskettäin, kun hallituksen päätöstä sulkea Suomen ja Venäjän väliset rajanylitys-paikat perusteltiin juuri muun muassa kansallisen turvallisuuden takaamisella.¹² Li-säksi Petteri Orpon hallitusohjelmassa viitataan useasti kansalliseen turvallisuuteen¹³.

Kansallisen turvallisuuden uhkat ovat mittakaavaltaan ja uhkalogiikaltaan erilaisia. Pe-rinteisten sotilaallisten ja sisäiseen turvallisuuteen liittyvien uhkien lisäksi erityisesti ta-lous, ilmasto sekä uudet, verkottuvat ja levittäytyvät informaatioteknologiat asettavat valtion kansalliselle turvallisuudelle suurimmat haasteet. Turvallisuuskysymyksiä on mahdollista lähestyä useista eri näkökulmista ja turvallisuustutkimuksen eri orientaatiot painottavat eri tekijöitä ja kysymyksiä.¹⁴

⁹ Ks. esim. Ingman (1925); Holsti (1963, s. 162): ”Suomen hallitusten oli sen takia taat-tava kansan turvallisuus pitämättä asevoimilla uhkaamista ultima-rationa. Sen sijaan maan turvallisuus olisi hankittava ulkopoliitiikan avulla yhteistoimin saman potentiaalisen vihollisen omaavien maiden hallitusten kanssa.”

¹⁰ Ks. Laitinen (1999, s. 95–12); Laitinen & Huhtinen (2021, s. 7–18).

¹¹ Pöysti (2019).

¹² Ks. Valtioneuvoston päätös (SM/2023/4) rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulke-misesta ja kansainvälisensuojelun hakemisen keskittämisestä; Kuukasjärvi (2023).

¹³ Valtioneuvosto (2023).

¹⁴ Ks. Laitinen (1999, s. 95–125); Laitinen & Huhtinen (2021, s. 7–18); Lonka ym. (2020).

Kansallista turvallisuutta on mahdollista lähestyä säilyttävänä ja edistävänä käsitteenä ja toimintatapana. Säilyttävyyttä viittaa valtion ja kansakunnan olemassaolon varmistamiseen, ja edistäminen tähän myös tulevaisuudessa pyrkivään toimintaan. Kansallinen turvallisuus on tulosta useiden eri toimijoiden aktiivisesta toiminnasta.¹⁴

Kansallisen turvallisuuden käsite ei tullut vahvasti esiin hankkeen haastatteluissa tai työpajoissa. Kyselyssä yksi käsitteistä, jonka kuvaamiseen eri väitteiden soveltuvuutta vastaajia pyydettiin arvioimaan, oli kansallinen turvallisuus. Tästä huolimatta yli puolet vastaajista ei nähnyt minkään esitetystä väitteistä soveltuvan kansallisen turvallisuuden käsitteen kuvaamiseen. On mahdollista, että enemmistö vastaajista ei nähnyt minkään väitteistä soveltuvan kansallisen turvallisuuden käsitteistön kuvaamiseen.¹⁵

Kyselyssä vastaajilta tiedusteltiin myös eräiden käsiteparien läheisyyttä toisiinsa. Tähän kysymykseen saatujen vastausten perusteella kansallinen turvallisuus liittyy erityisesti kokonaisturvallisuuden, kokonaisuunpuolituksen ja varautumisen kaltaisiin laaja-alaisiin käsitteisiin, mutta myös huoltovarmuuteen, ja resilienssiin. Näin kansallinen turvallisuus näyttäytyisi laajempaan kattokäsitteenä sille läheisten vastinparien tavoin. Turvallisuustutkimuksen parissa kansallinen turvallisuus on käsitehierarkiassa ylimpänä johtuen juuri siitä, että kysymys on viime kädessä valtion olemassaolosta.

Kansallisen turvallisuuden käsitteen retorinen voima ja painoarvo, sen käyttäminen laeissa, käsitteen kansainvälinen käyttö ja esiinnousu julkisessa keskustelussa puoltavat käsitteen tarkempaa tarkastelua, pohdintaa ja määrittelytyötä. Vaikka tässä tutkimuksessa ei ole keskitytty kansallisen turvallisuuden käsitteeseen sellaisenaan, sen poissaolo hankkeeseen liittyneissä keskusteluissa sidosryhmien kanssa viittaisi aiemmassa selvitystyössä arvioituun käsitteen eräänlaiseen vierauteen suomalaisissa yhteyksissä¹⁶. Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli ja kansallinen turvallisuus eivät suinkaan sulje pois toisiaan. Jotta kansallinen turvallisuus toteutuu, edellyttää se juuri kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin kaltaista ajattelua ja tekemistä. Strategisuutta, johtamista, toimintojen priorisointia ja näitä tukevaa lainsäädäntöä ja tiedonkulkua tulee edistää jatkossa.

¹⁵ Kyselyn tulos tämän osalta ei ole yksiselitteinen, koska kansallisen turvallisuuden käsite näkyi kyselyssä teknisistä syistä muita käsitteitä huonommin. Jos tänään kysyttäisiin sama kysymys, on mahdollista, että vastaus voisi olla eri kansallisen turvallisuuden tultua vahvemmin osaksi turvallisuuskeskustelua.

¹⁶ Lonka ym. (2020).

Korjaako turvallisuuskäsitteiden määrittelytyö kaiken?

Hankkeen tuloksista kävi ilmi, että monet osallistuneista henkilöistä pitivät Kokonaisturvallisuuden sanastoa¹⁷ ja sen puitteissa tehtävää määrittelytyötä tärkeänä. Keskusteluissa mainittiin, että siviilivalmiutta ei ole määritelty Kokonaisturvallisuuden sanastossa. Jotkin haastateltavista näkivät, että käsite pitäisi määritellä sanastossa, ja osa oli sitä mieltä, että käsite pitäisi hylätä. Eräät arvioivat, että käsite olisi ollut lähellä tulla määritellyksi sanaston vuoden 2017 versiossa, mutta olisi jäänyt siitä syystä tai toisesta pois.

Kokonaisturvallisuuden sanastoa voidaan pitää ansiokkaana kokonaisuutena, joka helpottaa eri toimijoiden välistä yhteisymmärrystä käsitteistä ja niiden merkityksestä, ja luo siten pohjaa yhteistyölle. Sanaston ansiokkuutta korostaa se, kuinka useat haastateltavat sektorirajoista riippumatta viittasivat sanastoon. Sanastossa esitetyt määritelmät vaikuttavat siten laajasti hyväksytyiltä.

Liiallinen nojaaminen sanastoon voi kuitenkin toimia esteenä kehitykselle: hylätäänkö sanastossa määrittelemättömät käsitteet liian helposti vain sen pohjalta, että niitä ei ole vielä määritelty sanastossa? Kokonaisturvallisuuden sanaston kaltaista laajaa kokonaisuutta ei voida päivittää niin usein, kuin muuttuva käsitteistö ja kansainvälisestä yhteistyöstä saapuvat termit edellyttäisivät. Tällöin Kokonaisturvallisuuden sanasto laahaa pakostikin hieman tosiallisesti käytössä olevien käsitteiden perässä. Yhtäällä oma haasteensa on saada sanastojen valmistelutyöhön laajaa osaamista sekä toisaalta kyetä kiteyttämään tiiviiseen ilmaisuun riittävän kattava sisältö.

Kehitystyössä tuleekin huomioida, että jonkin käsitteen käyttöönottoa tai käyttämättä jättämistä ei tule välttämättä perustella ainoastaan sanastojen perusteella. Käsitteiden määrittelyminen kontekstissaan on tärkeämpää kuin käsitteiden löytyminen jostakin tietystä sanastosta.

¹⁷ Sanastokeskus TSK ry. (2017).

Yhteenveto ja kysymyksiä jatkokehittämistä varten

Turvallisuusympäristön kompleksisuuden sekä turvallisuusviranomaisten rinnalle nousseiden muiden yhteiskunnan turvallisuutta tukevien toimijoiden (esim. yritykset, järjestöt) myötä turvallisuutta koskevat käsitykset ja käytännöt ovat monin osin muuttuneet. Valtionhallinnon ja yhteiskuntapolitiikan tasolla kyse on kasvavissa määrin siitä, mihin suuntaan turvallisuutta koskevia prosesseja halutaan ohjata ja millaisia tavoitteita asetetaan¹⁸. Kokonaisturvallisuuden periaatepäätös sekä sitä hallinnonaloitain jäsentävä Yhteiskunnan turvallisuusstrategia ilmentävät tätä nykyturvallisuuden prosessimaisuutta – pyrkimystä yhteistyöhön ja toiminnan yhteensovittamiseen sekä uhkakuvien ennakointiin tavoitteenaan laaja-alainen turvallisuus.

Turvallisuuskäsitteistökkään ei ole siten lukittu kokonaisuus, vaan syntyy osaltaan useiden toimijoiden eri vaikutteiden kautta. Esitämme lopuksi selvityksen tulosten pohjalta viisi keskeistä kysymystä turvallisuuskäsitteistön jatkokehittämiselle:

- Mikä on kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin tulevaisuus?
- Kuinka uudet turvallisuuden käsitteet ja ajattelutavat asettuvat kokonaisturvallisuuden kokonaisuuteen ja millä tavoin ne parhaiten mahdollistaisivat laaja-alaisen turvallisuuden ylläpidon?
- Voisiko uusista käsitteistä ja siten uudeltaisista tavoista ajatella turvallisuustyön järjestämistä voisi olla apua myös kokonaisturvallisuuden kehittämiseksi?
- Mitkä käsitteistä ovat sellaisia, että ne tulisi määritellä Kokonaisturvallisuuden sanastossa? Mitkä tulisi jättää pois? Mitä haittoja ja hyötyjä näistä kunkin käsitteen kohdalla tehtävistä valinnoista on?
- Miten uusia, tarpeellisia käsitteitä tuodaan turvallisuustyön kentälle? Kuka määrittelee käsitteet?

¹⁸ Laitinen & Huhtinen (2021, s. 63).

Lisälukemista

Siviilivalmius yhdessä: globaaleista uhkista ja mahdollisuuksista yhteiseen valmiuteen -hankkeen toteuttivat Vaasan yliopisto, Laurea-ammattikorkeakoulu, Pelastusopisto, Poliisiammattikorkeakoulu ja Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy.

Tämä Policy Brief -artikkeli pohjautuu Siviilivalmius yhdessä -hankkeen loppuraportissa esiteltyihin tuloksiin:

Niskanen, V-P., Uusikylä, P., Lonka, H., Ahonen, P., Laitinen, K., Tervo, V-P., Ruoslahti, H., Huttunen, P. (2024). Onko siviilivalmiudelle tarvetta Suomessa? Siviilivalmiuden käsite, käyttö ja lisäarvo osana kansallista varautumista. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:1. Valtioneuvoston kanslia. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-015-8>

Muita hankkeen julkaisuja ovat:

Uusikylä, P., Lonka, H., Niskanen, V-P., Keltanen, M., Laitinen, K., Jalonen, H., Tervo, V-P., Ahonen, P., (2023). Siviilivalmius – käsitteestä toimintaan. Policy Brief 2023:4. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165376/4-2023-Siviilivalmius-k%C3%A4sitteest%C3%A4%20toimintaan.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

Ahonen, P., Niskanen, V-P., Uusikylä, P., Lonka, H., Laitinen, K., Tervo, V-P. (2023). Miten siviilivalmius ymmärretään ja järjestetään eri maissa? Policy Brief 2023:37. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165376/37-2023-Miten%20siviilivalmius%20ymm%C3%A4rret%C3%A4n%20ja%20j%C3%A4rjestet%C3%A4n%20eri%20maissa.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

Niskanen, V-P., Uusikylä, P., Laitinen, K. (2024). Turvallisuuskäsitteiden tasomallista työkaluja käsitteistön haltuunottoon. Policy Brief 2024:3. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165376/3-2024-Turvallisuusk%C3%A4sitteiden%20tasomallista%20ty%C3%B6kaluja%20k%C3%A4sitteist%C3%B6n%20haltuunottoon.pdf?sequence=10&isAllowed=y>

Lähteet

Holsti, K. J. (1963). Suomen ulkopoliittikka suuntaansa etsimässä 1918–1922. Tammi.

Ingman L. (1925). Suomen turvallisuus: lausuntoja sisä- ja ulkopoliittisista kysymyksistä vuosina 1923–1925. Otava.

Kuukasjärvi, K. M. (2023). Tullut jäädäkseen! Kansallisen turvallisuuden tulo osaksi Suomen turvallisuuskäsitysten kenttää vuosina 2001–2022. Tampereen yliopiston väitöskirjat 879. Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-3096-5>

Laitinen, K. (1999). Turvallisuuden todellisuus ja problematiikka. Tulkintoja uusista turvallisuusista kylmän sodan jälkeen. Tampereen yliopiston politiikan tutkimuksen laitoksen sarja: Studia Politica Tamperensis No. 7. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201512012463>

Laitinen, K. & Huhtinen, A-M. (2021). Kansallinen turvallisuus murroksessa. Docendo.

Laitinen, K. & Kuukasjärvi, K. (2023). Viranomaisten tietojenantaminen ja -vaihtaminen, tiedonkulku ja lainsäädäntö muuttuneessa turvallisuus- ja toimintaympäristössä. Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 34. Poliisiammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023062157501>

Lonka, H., Laitinen, K., Keinänen, A., Wähä, S., Huhtinen, A-M., Paasonen, J. (2020). Kansallisen turvallisuuden vaikutusten arviointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:28. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-950-9>

Luukka, T. (2020). Presidentti Sauli Niinistö: Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa presidentin ja hallituksen valtaoikeudet ovat ongelmalliset. Helsingin Sanomat 12.7.2020, luettavissa <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006567782.htm>

Oikeusministeriö (2019). Lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän loppuraportti. Oikeusministeriön julkaisuja; Mietintöjä ja lausuntoja 2019:29. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-779-5>

Pöysti, T. (2019). Kansallinen turvallisuus ja kestävä valtiosääntö. Valtioneuvoston oikeuskansleri, hallinto-oikeuden dosentti OTT Tuomas Pöysti UKK –luento Paasikivi-seurassa 3.9.2019. Valtioneuvoston oikeuskansleri. https://oikeuskansleri.fi/documents/1428954/110061461/kansallinen_turvallisuus_paasikivi-seura_oikeuskansleri_tuomas_poysti_392019.pdf/d424ea83-319e-d605-a464-8379b41f6f0f/kansallinen_turvallisuus_paasikivi-seura_oikeuskansleri_tuomas_poysti_392019.pdf?t=1645517441927

Reveron, D. S., Gvosdev, N. K., & Cloud, J. A. (2018). The Oxford Handbook of U.S. National Security. Oxford: Oxford University Press.

Sanastokeskus TSK ry. (2017). Kokonaisturvallisuuden sanasto (TSK 50). Sanastokeskus TSK ry. https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/02/Kokonaisturvallisuuden_sanasto.pdf

Snow, D. M. (2017). National security (6th ed.) New York, NY: Routledge.

Uusikylä, P., Lonka, H., Pelttari, H., Jalonen, H., Sederholm, T., Huhtinen, A-M., Anttonen, M., Niskanen, V-P., Vartiainen, P., & Tikanmäki, I. (2021). Viljasta verkostoihin: Huoltovarmuuskeskuksen arviointi. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:32. Työ- ja elinkeinoministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-733-5>

Valtioneuvosto (2023). Vahva ja välittävä Suomi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. Valtioneuvosto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>

Valtioneuvoston päätös (SM/2023/4) rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisensuojelun hakemisen keskittämisestä. Muistio 16.11.2023. <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatot?decisionId=95>

VNPP (2.11.2017). Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Valtioneuvoston periaatepäätös 2.11.2017. Turvallisuuskomitea. https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/02/YTS_2017_suomi.pdf

Lisätietoja:

Projektitutkija Ville-Pekka Niskanen, Vaasan yliopisto, ville-pekka.niskanen(at)uwasa.fi

Siviilivalmius yhdessä: globaaleista ukista ja mahdollisuuksista yhteiseen valmiuteen on toteutettu osana valtioneuvoston vuoden 2022 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa.

Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja:

Neuvotteleva virkamies Teija Mankkinen
sisäministeriö, teija.mankkinen(at)gov.fi

HYVIL

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet